

“Zapatero és molt més presidencialista que Aznar”

Jordi Sevilla fou ministre d'Administracions Públiques amb Zapatero, del 2004 al 2007. Des del 2009 assessora la consultora PriceWaterhouse Coopers.

És una desacceleració o una crisi, això que li passa a Zapatero?

—Les dades i la percepció ciutadana diuen que el govern no acaba de saber què fer, que hi ha massa coses que els ixen malament. Aquesta és de les pitjors crisis que ha travessat la societat espanyola i seria il·lògic, fora qui fora al govern, que la gent hi estiguera entusiasmada. Resten dos anys per a les eleccions, però; el Partit Socialista pot recuperar posicions i guanyar de nou. Dependrà de què faça fins aleshores.

—Potser eren poca cosa, “dues tardes” de classe d'economia.

—[Riu.] Dels portaveus del Congrés, és ell, qui més sap en economia. En part, perquè disposa de molta més informació, i també, perquè n'ha après molta.

—Prou?

—Trobe que sí. Fixeu-vos que, a Espanya, els presidents sempre han evolucionat bastant, quant a coneixements econòmics. Tots han guanyat les eleccions sense ser-ne experts, i a colps de dificultats econòmiques, s'hi han posat. Dels portaveus parlamentaris, no en veus cap amb una formació econòmica solvent. Ni Rajoy ni Duran ni Erkoreka... Qui té més formació i presenta un discurs més sòlid, molt keynesià, és Joan Ridaó, per bé que no estic d'acord amb ell.

—A l'estiu, José Blanco, ministre de Foment, va haver d'aclarir com seria el subsidi per als desocupats de llarga durada. Ara també hi ha hagut enrenou sobre la base de cotització de les pensions futures. S'improvisa massa?

—No, no ho crec. Passa que, quan un govern ha d'explicar molt les coses i allò que fa, li ix malament, és perquè té un problema de comunicació o de percepció. Els atacs de la premsa internacional no són justificats —és clar que no som al nivell de Grècia!—, però el problema és que calga explicar-ho i que no s'haja evidenciat, amb dades i actuacions, sense necessitat d'haver d'anar a explicar-ho a Londres, París i Nova York. En tot cas, hi ha una distància important entre allò que cal fer per superar la crisi i allò que el govern proposa. I d'algunes mesures que han anunciat, com ara l'allargament de l'edat de la jubilació, semblen desdir-se'n l'endemà mateix, cosa que transmet inseguretats als mercats i als ciutadans.

—És un executiu presidencialista o ultrapresidencialista?

—Contra allò que preveu la Constitució espanyola, el presidencialisme s'ha anat imposant. Felipe González va ser molt més presidencialista que Suárez; Aznar, molt més que Felipe, i Zapatero encara ho és molt més que no Aznar i Felipe. Açò té molt a veure amb la llei electoral, les campanyes i la premsa. Personalitzem massa la imatge política dels partits —“jo vote Zapatero”, “jo vote Rajoy”—, i això fa que, aquell qui ho patrimonialitza, adquireisca molt més poder que no li reserva la Constitució.

—Ni que la valoració d'aquests polítics siga tan baixa com ho és ara...

—Sí, però nomenen i cessen ministres, executives i diputats. Ser el referent del teu partit t'atorga molt més poder que no tindries estrictament amb els estatuts de l'organització o amb la Constitució.

—Zapatero ha fet vice-presidenta econòmica Salgado perquè és més influenciable que no Solbes?

—Té prou formació i experiència. Ha assumit el càrrec, això sí, en un moment de moltíssima dificultat i amb un antecessor de molt de prestigi, a l'àmbit internacional. Elena ha substituït Solbes essent conscient que un dels problemes que hi ha hagut és l'enfrontament entre el vice-president econòmic i el president del govern. Ella té molta precaució de no reproduir una relació conflictiva. A més —ho comentàveu abans—, hi ha membres del govern... Mireu Pepe Blanco, que no sols exerceix de vice-secretari general del partit, sinó també —gairebé— de vice-president del govern. El paper de la vice-presidenta es difumina una mica, doncs.

—Blanco ara fa pràctiques. Després de l'estiu serà vice-president, no?

—En termes polítics, Pepe Blanco no ha tocat sostre encara.

—El sostre és la vice-presidència?

—Només dic que no ha tocat sostre.

—Ni el tocaria com a número 2.

—Dependrà de què faça Zapatero, si és el candidat o no. Jo pense que ha de ser ell, però també crec que ho hauria d'haver anunciat ja, per tal d'evitar rumors. Si no diu res, és perquè no ho té del tot decidit.

—El primer executiu d'Aznar tenia molt més pes que no aquest?

—Els governs d'Aznar tenien més a veure amb el primer govern Zapatero; hi havia bona part dels qui li havien fet costat a l'oposició, gent amb experiència, bregats al Congrés i al partit, amb un nivell de formació política contrastat.

—A diferència de l'actual, vaja.

—Home, si el repassem bé... Hi ha Chaves, Rubalcaba, Corbacho mateix —que ha ocupat una alcaldia important—, les dues vice-presidentes, que ja van ser alts càrrecs a l'època de Felipe. I, a un altre nivell, hi ha gent com el ministre d'Educació [Ángel Gabilondo], la ministra de Sanitat [Trinidad Jiménez], que era del nucli de Nova Via... En fi...

—Hi ha Miguel Sebastián, també.

“Hi ha molta distància entre allò que cal fer contra la crisi i allò que fa el govern”

—Malgrat la seua aventura desgraciada a l'alcaldia de Madrid, també és una persona solvent. En general, però, aquest govern té menys relació amb el partit que no el de la primera legislatura. És això, que ha volgut Zapatero, que sempre ha desitjat d'establir una diferenciació entre el govern de la nació i el govern del partit, per bé que ha fet excepcions.

—Els sindicats ixen al carrer. Actualment ara més desinhibit, Zapatero?

—No. No ho farà, per convicció ideològica i estratègia electoral. José Luis, com a polític, vol guanyar eleccions, i veu molt clar que bona part del seu vot té relació amb una no-animadversió cap als sindicats. Val a dir que els sindicats no es neguen a allargar l'edat de la jubilació, sinó a fer-ho obligatori i per decret. Amb el ministre Jesús Caldera, ja van pactar d'incentivar l'allargament voluntari.

—Al vostre blog, molt i molt actiu, heu dit que no hi haurà pacte d'estat.

—Sí, i n'hi hauria d'haver. Realment, cap dels dos grans partits no el vol. Predomina la lògica de partit, no l'interès general, però un pacte d'estat cada trenta anys no és mala cosa, refundaria el pacte constitucional i revisaria l'ensenyament, la sanitat, la recerca... O consensuar com eixir de la pitjor crisi que hem viscut en un període de pau. No hi ha prou pressió social perquè els partits abandonen temporalment l'interès partidista segons el qual convèncer els teus que l'altre en té la culpa és millor que cap acord.

—El rei mira de teixir el pacte.

—No ho veig tan clar. Això diuen. Jo sé que el rei té una agenda social i política molt activa, s'entrevista amb molta gent... No és excepcional que es reunisca amb els vice-presidents ni amb els líders sindicals. Em sobta, doncs, la bola que s'ha format. Si ha fet res al marge del govern, em preocupa, i molt: el rei regna, no governa. I si ho ha fet a instàncies del govern, també em preocupa, perquè vol dir que el govern no s'hi sent capacitat.

—Opineu que els treballadors fixos tenen massa privilegis, i els temporals, massa pocs. On és el terme mitjà?

—Cal una reforma del mercat laboral que faça treballar més gent i en més

bones condicions. La clau és el creixement econòmic: redueix el dèficit públic, genera ocupació, permet a les famílies de retornar els crèdits... Per tant, avui calen mesures d'estímul econòmic, com ha dit l'FMI, en el sentit de no eliminar-les. No ens ha d'obsessionar la reducció del dèficit públic i apujar els impostos, sinó fer servir el dèficit de manera productiva. Cal fomentar molt més la feina a temps parcial i reduir la temporalitat, fent tornar aquests contractes al seu sentit primigeni: la formació i el primer accés al mercat laboral. Hem de tenir una taxa de temporalitat propera a la mitjana europea —del 9%, no el 30% que tenim ara— i estendre el contracte fix de 33 dies per any treballat aprovat en temps del PP amb una àmplia participació dels sindicats.

—El governador del Banc d'Espanya alertà fa mesos del risc que corria l'actual sistema de pensions. L'executiu va llevar-hi transcendència.

—Van venir a dir-li “calla!”, i no pot ser. El sistema és sòlid, però és una solidaritat tancada —els treballadors d'avui paguen als d'ahir— que garanteix les pensions segons els treballadors que hi ha, no segons la riquesa del país. És un sistema vuitcentista i calen fonts de finançament més enllà del treball. Com que apujar les cotitzacions seria un disbarat, calen unes altres fórmules.

—L'IRPE.

—Com a França. O Dinamarca, on el 90% de les pensions les finança l'IVA.

—Un dèficit notable, la manca de línies de crèdit i l'enigma sobre com evolucionaran les taxes d'interès i el preu del petroli, deixen en segon pla el repte de millorar la competitivitat.

—L'entrada de l'euro va fer baixar molt l'interès, hem viscut un miracle econòmic, però hem perdut competitivitat exterior, per la nostra poca capacitat d'innovar i d'introduir ciència i tecnologia. És urgent de rebaixar les despeses laborals, no pas els salaris. Disminuir les cotitzacions injectaria una dosi de competitivitat. I, a termini mitjà, cal canviar el nostre model productiu: fins ara érem competitiu perquè érem més barats, i ara caldria ser-ho pel nostre valor afegit.

—Zapatero criticà la inversió d’Aznar en R+D+i, però ell no hi ha excel·lit, i quan cal retallar, retalla per ací...

—Sí. En arribar al poder, el 2004, fèiem aquest discurs, però passa que...

—...Passa que es vivia molt bé amb el boom immobiliari.

—Ho heu dit vós, no jo... Una part molt destacada del superàvit de l’estat es devia al boom immobiliari. N’he parlat amb banquers: “Però no ho vèieu venir, açò?” Sí, però quan ets damunt l’ona, quan el compte de resultats i el teu compte personal depèn d’això, qui diu que no? No sabem desunflar les bombolles, sempre peten. No és un problema de sectors, sinó de vectors. Ens calen més totxos, però amb ordinadors. Una altra mena de construcció, de turisme i de transports.

—Heu suprimit l’impost de patrimoni, heu reduït la cotització de les grans fortunes, els 400 euros per a tothom...

—Sobre els 400 euros, hi sóc molt crític, fou contraproductiu i molt car. Cal una reforma fiscal profunda: la darrera, data del 1978. El principi constitucional equitatiu segons el qual paga més qui més té, s’ha dissolt: avui no paga més qui més té, sinó qui no ho pot evitar. Hem tornat als vells impostos del franquisme: l’impost ja no és tant sobre la renda com sobre el treball personal.

—Com a ministre, creàreu l’Agència d’Avaluació de les Polítiques Públiques, que havia de vetllar pel bon ús dels diners de tots. De què serveix?

—És una pena, però de molt poc. Si l’Agència revisara cada partida pressupostària i en determinara l’eficàcia, l’estalvi superaria de llarg els 50.000 milions d’euros que el govern es proposa ara de retallar. A més, tindríem la tranquil·litat d’haver retallat allò que realment sobra, no allò que resulta més fàcil de retallar. Perquè l’Agència funcione bé, cal la convicció del govern i una implicació parlamentària, cosa que no passa. Encara existeix, però diguem que...

—...Que engrosseix la despesa.

—[Riu.] Sí, ara potser és una d’aquelles despeses improductives, sí.

—El pla d’estabilitat de la UE serà més flexible amb el dèficit?

—El termini ja s’ha ampliat d’un any, i crec que s’ampliarà d’un any més.

—Parlem del País Valencià. Té un perfil propi, la crisi valenciana?

—Sí, perquè els sectors més directament afectats —la construcció i el turisme— són dos dels motors fonamentals del creixement a la darrera etapa. I allò que podia haver actuat com a contrapès —el taulell, per exemple— no ha rebut el suport que calia. Els governants valencians s’han preocupat més per unes altres polítiques i esdeveniments.

—Els diners de la Copa de l’Amèrica haurien estat més ben emprats en unes altres matèries?

—No. Vaig ser el vice-president del consorci i, contra allò que deia Rita Barberà, la Copa de l’Amèrica va pagar-la el govern d’Espanya, l’única administració que posà diners damunt la taula. Fou una bona aposta que ha acabat malament. Una aposta de país, de nació, d’Espanya —no sols de comunitat—, per a fer de València el centre d’un turisme internacional, vinculat a la mar... Però, una volta més, l’estretor de mires ha impedit de treballar units i amb prou consistència perquè l’aposta tinguera continuïtat. Als Jocs Olímpics, hi vas a guanyar l’or, no una cursa, i la Comunitat Valenciana només ha guanyat una cursa.

—S’ha malbaratat la Copa?

—En gran part, sí, i correm el risc que totes les actuacions fetes al port amb motiu de la Copa es malbaraten també.

—Ateses les circumstàncies, a Jorge Alarte se li ha d’exigir que el PP no revalide la majoria absoluta?

—Com a militant del PSOE valencià i com a ciutadà, li exigesc que guanye. Com a ex-ministre i ex-diputat, crec que té davant reptes molt complicats. Fins ara, però, no puc retraure-li cap errada greu. Comparat amb els darrers deu anys del socialisme valencià, l’últim ha estat dels millors, cosa que em fa ser una mica més optimista. No li serà fàcil, però. Ni ell ni ningú que fora al seu lloc. Açò no se soluciona en dues tardes...

—Els valencians s’han dretitzat?

—No ho crec. És més greu. La convulsió interna al si del PSPV ha estat molt elevada: en deu anys hi ha hagut quatre

secretaris generals i tres gestores, Alarte va guanyar pels pèls i Pepe Blanco va intervenir-hi per a evitar una revolta dels derrotats. Ha transcorregut massa temps fins ara, que hi ha una certa pacificació interna. Entenc que els ciutadans no se’n refien, d’un partit convulsat. Això a banda, el PP ho copa tot: és nacionalista espanyol i nacionalista valencià. Al Cabanyal, s’emboïllen en la senyera i criden “no passaran!”. Han convençut la gent que Zapatero els menysté, sobretot gràcies a Canal 9 i als forats que, a la política valenciana, ha deixat el Partit Socialista. Potser perquè el govern espanyol no ho ha sabut gestionar ni trobar-hi una resposta. Com a ministre del govern d’Espanya responsable de la Copa de l’Amèrica, sovint vaig sentir-me molt sol. I com diria Fraga, “no le digo más”.

—Zapatero no va passar per la 33a edició de la Copa, al febrer.

—Són coses com aquesta, que alimenten el victimisme a què em referesc.

—Si no millora posicions al País Valencià i a Madrid, perdrà la Moncloa.

—Supose que deuen fer aquesta anàlisi, i que l’anàlisi li ha dit que anar a les regates no li aporta cap vot. En tot cas, en política hom no pot fer-ho tot pel vot.

—Ho dona per perdut.

—Zapatero no dona per perdut gairebé res. És cert, però, que el teixit civil, cultural, empresarial i universitari valencià ha de millorar bastant. Fins i tot els mitjans de comunicació... *La Voz de Galicia*, amb motiu d’una medalla de David Cal, titulà “Primera medalla per a Galícia”. No m’ho imagine en el cas valencià.

—Sou un bon amic de Solbes. Se’n peneix, d’haver col·laborat amb Zapatero? Si González no el pressiona el 2004, no hauria entrat al govern.

—Va caldre pressionar-lo, sí. No crec que se’n penedesca, però és cert que a Zapatero li agrada d’intervenir fins a l’últim detall. Molt més que no feia González.

—Va passar de no saber economia a allisonar un expert com Solbes.

—Diguem que n’ha après molta.

—S’esgota la “conjunció planetària” Obama-Zapatero que anuncia Leire Pajín, i no es veuran a Madrid.

—...Però han resat junts, i això trobe que deu unir molt.

“Com a ministre responsable de la Copa de l’Amèrica, vaig sentir-me molt sol”

Víctor Maceda